

TE-palvelut | tjänster
services

Kiddâ pargoelimân

te-palvelut.fi

Kiddâ pargoelimân TE-palvâlusah tuu kiävtust

Uusah-uv pargosaje? Halijdâh-uv molsođ tááláá pargosaaheed mielâsub pargosajan? Smietah-uv, maggaar laseškovlim tarbâšâh, vâi peesah pargoelimist ovdâskulij? Lah-uv smiettâm riemmâđ irätteijen? Tarbâšâh-uv áámmátlâš vajoidittem pargoelimist piergim várás?

Pargo- já iäláttâspalvâlusah (TE-palvâlusah) fáállih valjeest tiäđu já mättim iäláttâsâin, pargosoojijn, škovliimist, hárvuttâlmist já iirâtmist kuátuenâmist já olgoenâmjijn. Puávtáh kevttiđ mii viermipalvâlusâid, suáittiđ váldikodálijd palvâlusnumeráid tai puáttiđ TE-toimâttâhân savástállâđ persovnlávt, ko lah váridâm toos ääigi.

Tiätu suomâkielân já ruotâkielân čujottâsâst
www.te-palvelut.fi

Koolgah leđe aktiivlâš – keevti mii maangâpiälâsijđ palvâlusâid

Lah-uv pargoost, pargottem, oppâmin, päci-min pargottemin tai maccâmin pargoelimân? Aalgât pargoucâmâđ TE-toimâttuvâst.

Aalgât pargoucâmâđ čujottâsâst
www.te-palvelut.fi

Ravvip já valmip pargo-occeid pargoucâmist. Uuccâp já faallâp tunjin hiäivulijđ pargosoojijđ. Irättâs vuáđudem vuávájeijee išedah TE-toimâttuvâi lasseen kuávluliih irättâspalvâlusah.

Aalgât pargoucâmâđ Persovnáššigâs Jieijâs ášástállâm (Henkilöasiakkaan **Oma asiointi**) -viermipalvâlusâst, já talle tuu tiäđuh láá tál-lân mii kevttimnâál ko uuccâp pargoadeleijei hiäivulumos pargee. Aalgât pargoucâmâđ viermist – kaavnah jotelubboht jieijâđ tarbâšem palvâlusâid maid tun tarbâšah.

Keejâ pargosoojijđ neetist

Mii viermisiijđoin kaavnah Suomâ vijđâsuumos pargosoojij uuccâmpalvâlus. Ávus pargosajeh (**Avoimet työpaikat**) -palvâlusâst puávtáh uuccâđ pargosoojijđ eres lasseen áámmátjuávu, päikkikode tai almottâspeivimere mielđ tai kevttimâin säniuuccâm.

Sajevahtâ (**Paikkavahti**) -palvâlussâin uázuh tiäđuid ávus pargosoojijn njuolgist valjiimâđ mielđ jo-uv šledgâpostâsâđ tai mätkipuhe-linsâđ.

Uáppásm ávus pargosoojijđ já vääldi Sajevaavta (**Paikkavahti**) kiávttusád. Ko uázuh tiáđu ávus pargosaaieest, te vääldi tállán ohtávuodá pargodeleijei. Jotteelvuotá lii valtti pargouccámist.

Muštâl jieijád mättimist CV-neetist

CV-neeti vievâst pargodeleijeeh oceh mät-teid já pyehtih vääldi ohtávuodá tunjin njuol-gist, ko lah kuáđđám pargouccámalmot-tásád mii palvâlusân.

Muštâl ánsuluváttálmist jieijád mättimist, pargohárjánmist, škovliimist já eres áášijn, moh láá teháliih ucámád pargo tááhust. Puávtáh kyeđđiđ almottásád meid nomáttemin.

Pargouccámvalmim lasseet visesvuodá pargouccámân

Tievâsmist já peivid pargouccámáiđuidád uásálistmáin pargouccámvalmiimân.

Valmiimist mannojeđ čoođá pargouccám jieškote-uv uásisyergih, pargomarkkâniđ tile já pargodeleijei vuárdamušah sehe uápás-muvvoo pargouccám šleđgâlâš kanavaid já piergásáid. Pargouccámvalmim lii válju máhđulâšvuotá hártjuttálláđ pargouccám, vâi luhostuuččih jieijád pargosahhiittálmist.

Paargon olgoenámáid

EEURES lii Euroop ekonomiakuávlu pargo-sirdempalvâlus. EURES-portaalist láá tiáđuđ EU-enámij ávus pargosoojijn sehe pargo- já eellimtiileest. Portaalist kaavnah tiáđu meid pargeeldmist jieškote-uv enámijn.

CV-netti iššeed pargosaje uázžumist.

Puávtáh meid kyeđđiđ CV:d portaal occeepaariđin, mast pargodeleijeeh jieš-kote-uv kuávlust Euroop pyehtih uuccáđ hiáivullijđ iávtukkásáid pargosojijdis.

Lasetiáđuđ meid:

www.te-palvelut.fi/eures -sijđoin sehe **Pargolinjáást (Työlinja)** já **www.eures.europa.eu**

Pargodelemvuávám ráhtoo oovtâst

TE-toimáttuv áššitobdee uápišt pargouccámist, savâstâl tuin pargouccámtoivuidád pírrá já árvuštâl tuu mättim.

Palvâlusád väljejuvvoo tađe mielđ, maid tarbâšâh já moin pyeremusâht pyehtip tuárjuđ pargouázžumád. TE-palvâlusah láá uárnejum palvâluslinjái mielđ. Palvâluslinjááh láá pargosirdem- já iráttâs-palvâlusah, mättim ovdedempalvâlusah já torjum pargouázžum palvâlusah.

Pargo-occen almottáttâm ulmuin ráhtip oovtâst kyevti oho siste pargouccám älgimist pargouázžumvuávám, talle ko tot lii tárbulâš. Vuávámist suáppojeđ pargouccám ulmeh, tooimah já palvâlusah, vâi uázuččih pargo nuuvt jotelávt ko máhđulâš.

Pargodelemvuávám tárhistuvvoo kuulmá mánuppaje kooskâi meriáigásijn sahiittálmijn.

Torvo pargotile rievđadijn

Ko lah vaarâst luovâscelkkuđ pargoost tâi tun lah luovâscelkkum ekonoomlâš tâi pyevtitlâš suujâi vuáđuld tâi ko tun lah luámudum tâi tust lii nuhâmin meriáigásâš pargokoskâvuotâ, te puávtáh uázžuđ pálhálâš rijjâvuotâ pargo uuccâm várás. Ko uásálistáh pargouázžum ovdedeijee palvâlusâidân, te puávtáh uázžuđ pargottesvuotâhiäđu lop-tejum häämist.

Jis lah pargottem, te tust lii máhđulâšvuotâ finniđ sajanmáávsu pargo-sahhiittállâm-maadhiij mätki- já ijädem koloin. Pargottesvuotâhiäđu mäksee puáhtá mieđettiđ jot-teemtorjuu (liikkuvuusavustus), jis pargo vuástávldimist láá šoddâm pargomätki- tâi eres koloh tâi tun ferttiij varriđ uđđâ päikkikoodán pargo tiet.

TTE-palvâlusah tuárju pargokoskâvuotâ nubástustiileest.

Lasseet áámmátáidud tâi valjii aabâs uđđâ syergi

Jis smietah mättimâd ovdedem tâi áámmát lonottem, mij faallâp tuu tarbâšem tiäđuud škovlimmuulsâiävtuin, škovlim- já áámmát-suorgijn sehe oopâi ruttâdmist.

Puávtáh savástállâđ škovlim- já pargo-muulsâiävtuinâd äššitobdein TE-toimâttuvâst tâi suáittiđ škovlimravviittuv vâldikodálâš puhelinnumerân. Kaavnah tiäđu meid viermist.

www.opintopolku.fi

www.ammattinetti.fi

facebook.com/koulutusneuvonta

Maangâpiälâsâš tiätu škovliimist já áámmátijn te-palvelut.fi -sijđoin já TE-toimâttuvâin.

Iše áámmátvaljiimân já karrieervuáváámân

TE-palvâlusâi äššitobdeepsykologeh išedeh tuu áámmátvaljiimist já karrieervuáváámist. Luáttámušlâš savástâlmij toorján puáhtá kevttiđ pargo- já škovlimkeččâlmijid sehe psykologlâš hiäivulâšvuotâiskosijd. Puávtáh meid jieš árvestállâđ muulsâiävtuidâd Áámmátvaljimsyergiohjelmáin ađai ÁVS-ohjelmáin (AVO-ohjelma).

www.te-palvelut.fi/avo

Karrieervalmim

Karrieervalmiimist čielgâsmitáh áámmátvaljim- já karrieermuulsâiävtuidâd. Uázuh stivrim škovliimân ucâlumeest já pargoellimkiärgusvuotâidâd oovdedmist. Valmim olášuttoo iänááš juávkkuhámásâžžân, já talle uázuh torjuu stivrejeijej lasseen meid ulmuin, kiäh láá tuin siämmáásullâsâš tiileest.

Škovliimáin uđđâ mättim

Pargovyeimiškovlim

Pargovyeimiškovliimáin puávtáh peividiđ jiejjâd mättim tâi škovliidättâđ uđđâ suárgán. Pargovyeimiškovlim lii uáivildum vuo-

sásajasávt paijeel 20-ihásáid pargottes ulmuid tâi ulmuid, kiäid áštá pargottes- vuotâ. Uásálisteid nuuvtá škovlim uárnejeh áámmátlâš rävisolmoošškovlimkuávdááh, áámmátlâš oppálájádásah, ollâškoovlah já priivaat škovlimpalvâlusâi pyevtitteijeeh.

Áámmátlâš pargoveimiškovlim lii ienááš uásild tuđhosulmäsâš. Tast puáhtá čodâldittiđ vuáđu-, áámmát- tâi spesi- aaláámmáttutkos tâi tutkos uási. Ulmen puáhtá leđe meid ollâškovlâoopâi loopân jođettem. Lasseen fálusist lii jotkâ- já tievâsmittemškovlim sehe irätteijeeškovlim toid, kiáh pieijih irättâstooimâ joton tâi kuorâtteleh taggaar. Meid rävisul- mui vuáđumáttááttâs puáhtá ornid, jis vuáđumáttááttâs oppâmere váilum lii iästun áámmátlâš škovlim čodâlditmán.

Ohtsâšhaahâmškovlim lii pargoadelei- jee já TE-palvâlusâi äššitobdei oovtâst vuávám já haahâm pargoveimiškovlim. Enâmânvärreijeid uárnejuvoo páihástitemškovlim (ko-touttamiskou- lutus), mii oovded já tuárju uáppee máhđulâšvuodâid uásálistiđ syemmilâš ohtsâškoodán ton aktiivlâš jesânin.

Pargoveimiškovliimân puávtáh uuccâđ vier- miluámáttuvvâin tâi uuccâmluámáttuvvâin, mon uázuh TE-toimáttuvâst.

Škovlimvahtâ-palvâlus (Koulutusvahti-pal- velu) vuolgât tiäđuid tuu tuáivum škovliimijn njuolgist šledgâpostâsád.

Jiešiävtulâš oppâm pargottesvuodâhiäđoin

Puávtáh kavnađ mielâkiddiivâš škovlim, mii ij lah pargoveimiškovlim. Jiešiävtulâš oppámist kalga sooppâđ TE-toimáttuvvâin ovdil oopâi älgim. Oopâi ääigist máksoo pargottesvuodâpeiviruttâ tâi pargomarkkân- toorjá. Taan hiäđu máksim iähtun lii, et

- ▶ árvuštállám mielđ oopâi tuárjum lasseet merhâšitteht máhđulâšvuodâid uázžuđ pargo
- ▶ oopah láá váldutoimâliih
- ▶ oppâm tuárjumist suáppoo pargo- uázžumvuávámist tâi ton sajan rahtum vuávámist
- ▶ lah tiävdám 25 ihheed.

Jis oopâid ij pyevti tuárjuđ pargottesvuodâ- hiäđoin, puáhtá tust liijká leđe máhđulâšvu- otâ uálgitoimâlâš oppâmân moonâthánnáá pargottesvuodâhiäđu. Lasetiäđuid uázuh škovlimrađđiittâsâst tâi mii nettisijđoin.

Oppâsopâmušškovlim

Oppâsopâmušškovliimáin lii älkkee haahâđ áámmátlid vuáđutááiduid tâi lase máttim. Oppâsopâmuš lii meriáigásâš pargosopâmuš, moos kuleh pargoost oppâm pargosaajeest já tiätupiälâsij amnâsij oppâm oppálájádâsâst. Pargoadeleijee máksá uáp- pei pargoähtusopâmuš miäldásii päälhi. Jis lah pargottem, puáhtá pargoadeleijee uuccâđ já uázžuđ TE-toimáttuvâst pälkkitor- juu.

www.opintopolku.fi

TE-palvâlusah algâtteijee irâtteijei

TE-toimâttâh rävvee tuu, ko vuávááh irâttâs vuáđudem já tarbâšâh lasetiäđu irâtteijeevuodâst sehe torjuu irâttâs vuáđđudmân.

Starttâruudâin torvejuvvo irâtteijee áigá-puátu irâttâstooimâ jotonpieijâm- já vuáhâ-duttemmuudoost. Starttârutttâ miedettuvvoo enâmustáá 12 mánuppajan, já tot occoo TE-toimâttuvâst. Eres kuávluliih irâttâs-palvâlusah fáállih algâtteijee irâtteijei maangâpiälásijd ravvim-, toimâsaje- já eres palvâlusâid. Irâtteijeevuodâtááiduid puávtâh haahâđ já tievâsmittiđ škovlim vievâst, ko irâttâstooimâ jotonpieijâm já irâtteijeeškovlim lii máhđulâš ovtâstittiđ njebžilávt.

TE-toimâttuvah sehe iälâttâs-, jotolâh- já pirâskuávdááh (ITE-kuávdááh) fáállih škovlim irâtteijen áigoid já irâtteijen jo tuáimeid. Lasetiäđu irâtteijeeškovlimfalâlduvâst uázuh viermist já ITE-kuávdáást.

**Algâtteijee irâtteijei vuáđuravvim:
Yritys-Suomi-puhelinpalvâlus
0295 020 500**

***Ovtâstit irâttâstooimâ
já irâtteijeeškovlim
njebžilávt.***

Toorjâ pargouázžumân

Pälkkitorjâ

Jis jieš jieš luhostuu uázžud pargo, puávtâh tiäđuštállâđ TE-toimâttuvâst máhđulâšvuodâ peessâđ paargon, mast lii pälkkitorjâ. Talle pargodeleijei máksoo toorjâ tuu pälkkát-mân.

TE-toimâttâh kuorâttâl ain miedettuvvoo-uv pälkkitorjâ. Pälkkitorjum pargo kalga lasettiđ pargottes pargo-occee áámmâtlâš máttim já ovdediđ pargo-occee pargouázžum pälkkitorjum pargo maŋa.

Paargonvalmim

Jis tarbâšâh persovnlâš torjuu pargosa-je ucâmist tâi paargon sirduumist, te TE-toimâttuv pehti puávtâh uázžud paargonvâlmeijee. Paargonvâlmeijee puáhtâ motomijn tilâlâšvuodâin tuárjuđ tuu oppâsopâmušškovliimist oppâmist. Siämmâst paargonvâlmeijee tuárju meid pargodeleijee.

Pargokeččâlem

Pargokeččâlem lii pargouázžum ovdedei-je palvâlus, mii uárnejuvvo pargosaa-jeest. Pargokeččâlem ääigi jieš kuittâg lah pargokoskâvuodâst pargokeččâlem uárne-jeijei.

Sierâlágánijd pargoid keččâlmáin puávtâh kavnâđ hiäivulii pargo- já škovlimmuul-sâiävtu, jis tust váilu áámmâtlâš škovlim tâi lah molsomin syergi tâi áámmát. Pargokeččâlem ulmen lii čielgiđ, kiäsut-uv syergi tâi áámmát tuu tâi ličij-uv ovdâmerk-kân irâtteijeevuotâ tunjin hiäivulâs karrieer-muulsâiähtu.

Pargokeččálmist čialgá meid lah-uv kiärgus maccáđ paargon, jis lah lamaš kuhháá meddál pargomarkkânijn.

Pargokeččálemsaje skáppoo TE-toimáttáh. Puávttáh meid jieš uuccáđ saje, mon TE-toimáttáh tuhhit. Pargokeččálmist ráhtoo sopámuš.

Rekrytistemkeččálem

Tun puávttáh oovttást pargoadeleiji-en iävtuttiđ TE-toimáttáhân rekrytistemkeččálem. Enámustáá mánuppaje kukkosii keččálem ääigi pargoadeleijee puáhtá árvuš-tálláđ, maht tun heiviih ton paargon já pargo-siärvádáhân, maid sij fáállih. Keččálmist ráhtoo sopámuš.

Rekrytistemkeččálem ääigi tun finnih pargottesvuodáhiäđu. Jis tun pálkkááttuuh siämmáid tai siämmáásullásijd pargoid maid keččáliih, te keččálemäigi kepiduvvoo iskosääigist.

Áámmátláš vajoidittem

Ko váddu tai puácuvuotá lii uási tuu eellim, te saátáh tarbâšid pargosád nubástusáid tai sierânâs orniimijd. TE-toimáttuv faallâm palvâlusah tievâsmiteh täpitorme- já jotolâhtáhádâslájádâsâi, pargoialáttáhlájádâsâi já Aalmugiäláttáhlájádâs ornim áámmátláš vajoidittem.

www.vkk.fi
www.tela.fi
www.kela.fi

Pargottesvuodátorvo

Ko pargottes pargo-occen uusah pargo tai uásálistáh jieijád pargouázžum ovdeidejee palvâlusáidân, te puávttáh uázžud áigápuáđud turviimân pargottesvuodáhiäđu. Pargottesvuodáhiäđuuh láá tienâspeivurut-tá, vuáđupeivirut-tá já pargomarkkântoor-já. TE-toimáttáh totká pargottesvuodáhiäđu uázžum pargovyeimipoolitláš iävtuid já addel hiäđu mäkei pargovyeimipoolitláš ciälkkámuš. Mäkee, AIL tai pargottesvuodákassa, totká eres hiäđu uázžum iävtuid.

Jis pargouázžum ovdedeijee palvâlusâst – pargouuccâmvalmim, pargosyergivalmim, pargovyeimiškovlim, škovlimkeččálem já pargokeččálem – lii sooppum pargouázžumvuáváámist, puáhtá palvâlus ääigist leđe vuoigádvuotá loptejum pargottesvuodáhiätun. Ton lasseen palvâlus ääigist máksoo kolosajanmäksu.

Lasetiäđuuid pargottesvuodátoorvon kullee aašijn uázuh mii viermisiiđoin sehe väldikodáláš palvâlusnummeerstân. Jieijâs ášástállâm (Oma asiointi) -viermipalvâlusâst puávttáh luuháđ TE-toimáttuv adellem pargovyeimipoolitláš ciälkkámušáid já västidid tunjin vuolgáttum čielgiittäspivdemáid. Pargottesvuodáhiäđuud tääsist já ton ucámist uázuh täärhib tiäđuuid jieijád pargottesvuodákassaast tai AIL:st.

www.kela.fi
www.tyj.fi

TE-puhelinpalvelusah

Persovnäššigäs ravvim

0295 025 500

- ravvim TE-palvelusain
- uápistem viermipalvelusai kiävtun
- stivrim palvelustáárbu miäldásáš palvelusain

Pargottesvuodátorvoravvim

0295 020 701

Škovlimravvim

0295 020 702

- facebook.com/koulutusneuvonta

Ruošákieläláš ravvim

0295 020 715

Русскоязычная консультационная служба

YRITYS-SUOMI- puhelinpalvelus irátteijen áikoid

0295 020 500

www.yrityssuomi.fi

Suáitu hadde lii áššigäs jieijäs
operaattorsopámuš miäldásáš.

te-palvelut.fi

TE03 inarinsaame I.2017

